

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 101/09-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. Z., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 41/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Z. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. marca 2009 doručená sťažnosť M. Z., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 41/2007.

Sťažovateľ k sťažnosti pripojil aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní

pred ústavným súdom a vyplnené potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že 31. júla 2007 podal okresnému súdu žalobu o ochranu osobnosti proti Petit Press, a. s. (ďalej len „žalovaný“). Do osobnostných práv sťažovateľa mal žalovaný zasiahnuť článkom uverejneným v denníku Košický večer. Zároveň sťažovateľ požiadal okresný súd o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Okresný súd doručil sťažovateľovi výzvu z 21. augusta 2007 na zaplatenie súdneho poplatku v lehote 15 dní. Sťažovateľ súdny poplatok uhradil.

Sťažovateľ podal 8. októbra 2008 aj sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní, ktorú predsedníčka okresného súdu uznala ako dôvodnú, pričom vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 2272/08 zo 16. októbra 2008 k sťažnosti okrem iného uviedla:

«Nahliadnutím do spisového materiálu sp. zn. 18C 41/2007 som zistila, že v predmetnej veci boli uskutočnené tieto procesné úkony:

Dňa 01. 08. 2007 doručený súdu návrh na začatie konania. Dňa 06. 09. 2007 a dňa 08. 10. 2008 doručené súdu podanie navrhovateľa.

S poukazom na vyššie uvedené musím konštatovať, že súd vo veci nevykonal žiadny procesný úkon, čo možno považovať za objektívny prietah, ktorý bol spôsobený predovšetkým vysokým nápadom vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu ako aj nedostatočným personálnym obsadením sudcov na civilnom úseku tunajšieho súdu. Vzhľadom na vysoký nápad v oddelení „18C“ a pretrvávajúci veľký počet nevybavených vecí v oddelení 18C sa jednotlivé časové úseky medzi úkonmi sudkyne a vyšších súdnych úradníkov predĺžili.

Vzhľadom na vyššie uvedené môžem konštatovať, že v uvedenom období vznikol objektívny prietah v predmetnom konaní, a preto som vyhodnotila Vašu sťažnosť za dôvodnú a zároveň mi dovoľte, aby som sa Vám za spôsobený prietah v mene súdu ospravedlnila. Subjektívne zavinenie zákonného sudcu, vyššieho súdneho úradníka, ako zamestnancov súdu, zistené nebolo. Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že som požiadala zákonného sudcu a vyššieho súdneho úradníka, aby pokračovali v konaní, tak aby nedochádzalo k prietahom v konaní zo strany súdu. Vybavenie vecí budem priebežne

sledovať.»

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že „Okresný súd Bratislava I dňa 20. 10. 2008 rozhodol o postúpení veci z dôvodu miestnej nepríslušnosti na základe toho, že navrhovateľ vykonáva trest v obvode Okr. súdu Piešťany a preto je tento súd miestne príslušným na konanie“. Sťažovateľ ďalej uvádza, že „Kraj. súd v Trnave uznesením 9 NcC/1/2009-19 dňa 20. 01. 2009 rozhodol o nesúhlase okr. súdu Piešťany ktorému okr. súd Bratislava I vec postúpil... Okr. súd Bratislava I vytvoril svojim nesprávnym postupom stav vo veci zbytočného prieťahu, ktorým sa neodstránil stav veci, ktorú zapríčinil okr. súd Bratislava I aj ďalším svojim konaním ktoré je v rozpore so základnou povinnosťou sudcu rozhodovanie jedine podľa zákona...“.

Sťažovateľ zastáva názor, že sa nachádza v stave právnej neistoty, pretože okresný súd od podania žaloby 1. augusta 2007 vo veci nevykonal žiadny úkon. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd svojvoľne bez opory v zákone postúpil jeho vec Okresnému súdu Piešťany ako miestne príslušnému súdu. Sťažovateľ poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva zdôrazňuje osobitný význam konaní o ochranu osobnosti, v ktorých sa kladú zvýšené nároky na rýchlosť rozhodovania súdov. Sťažovateľ uvádza, že predmetná vec sa v súčasnosti nachádza na Okresnom súde Košice II, avšak nepozná spisovú značku, pod ktorou je konanie vedené.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom o jeho sťažnosti rozhodol takto:

„Marekovi Zivalovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume (slovom): tri tisíc € - Euro, ktoré je Okresný súd v Bratislave I povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia, Okresný súd Bratislava I je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia.

Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 41/2007, porušil základné právo Mareka Zivalu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo

dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 41/2007. Ústavný súd zistil, že už 3. novembra 2008 bola ústavnému súdu doručená predchádzajúca sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v označenom konaní. Ústavný súd túto sťažnosť uznesením č. k. III. ÚS 417/08-14 zo 16. decembra 2008 odmietol ako neprípustnú, keďže podanie predmetnej sťažnosti bolo v danom prípade zo strany sťažovateľa iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by bola okresnému súdu poskytnutá primeraná lehota na prijatie opatrení proti zbytočným prieťahom v napadnutom konaní (m. m. IV. ÚS 278/04, IV. ÚS 74/05, IV. ÚS 48/06).

Zo zistení ústavného súdu ďalej vyplýva, že prípisom sp. zn. 18 C 41/07 z 20. októbra 2008 postúpil okresný súd právnu vec sťažovateľa proti žalovanému o ochranu osobnosti podľa § 105 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) Okresnému súdu Piešťany ako súdu miestne príslušnému na konanie o ochranu osobnosti podľa § 88 ods. 1 písm. o) OSP, keďže sťažovateľ bol právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody na doživotie a tento trest vykonáva v obvode Okresného súdu Piešťany.

Podľa § 88 ods. 1 písm. o) OSP namiesto všeobecného súdu odporcu je na konanie príslušný súd, v ktorého obvode má žalobca bydlisko, ak ide o konanie vo veciach ochrany osobnosti.

Vec napadla na Okresný súd Piešťany 11. novembra 2008 a bola jej pridelená sp. zn. 5 C 565/2008. Okresný súd Piešťany prípisom z 26. novembra 2008 sp. zn. 5 C 565/2008 vyslovil nesúhlas s postúpením veci okresným súdom z dôvodu miestnej príslušnosti podľa § 105 ods. 3 OSP a predložil vec na rozhodnutie svojmu nadriadenému súdu, teda Krajskému súdu v Trnave. Uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9 NcC 1/2009 z 20. januára 2009 bolo rozhodnuté, že nesúhlas Okresného súdu Piešťany s postúpením veci sp. zn. 5 C 565/2008 je dôvodný. Zároveň Krajský súd v Trnave rozhodol, že na prerokovanie a rozhodnutie veci je miestne príslušný Okresný súd Košice II, keďže sťažovateľ má trvalé bydlisko v K. Následne Okresný súd Piešťany zaslal spis Okresnému súdu Košice II, na ktorom bola predmetná právna vec zaevidovaná 4. marca 2009 pod sp. zn. 42 C 34/2009.

Ústavný súd vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola sťažnosť pred ústavným súdom uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 34/99, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 285/08).

Zo sťažnosti sťažovateľa, ako aj zo zisťovania uskutočneného ústavným súdom vyplýva, že konanie pôvodne vedené okresným súdom pod sp. zn. 18 C 41/2007 bolo od 11. novembra 2008 vedené Okresným súdom Piešťany a od 4. marca 2009 je konanie vedené Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 42 C 34/2009.

V zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta (napr. I. ÚS 93/97, I. ÚS 24/98, III. ÚS 248/05, IV. ÚS 122/07). Sťažovateľ podal sťažnosť ústavnému súdu na prietahy v konaní pričom za porušovateľa svojho práva označil okresný súd, ktorý už v jeho právnej veci o ochranu osobnosti nekoná, a teda už nemôže žiadnym spôsobom prispieť k naplneniu

účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, t. j. k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, a preto ju po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd podotýka, že ak by ďalší postup Okresného súdu Košice II vo veci sťažovateľa v konaní vedenom pod sp. zn. 42 C 34/2009 bol poznamenaný nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou, nič nebráni tomu, aby sa sťažovateľ po vyčerpaní právnych prostriedkov na ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (sťažnosť adresovaná predsedovi Okresného súdu Košice II pre porušovanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov) opätovne obrátil na ústavný súd so sťažnosťou, ktorou bude namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Nad rámec uvedeného ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že k postúpeniu právnej veci sťažovateľa proti žalovanému o ochranu osobnosti z okresného súdu na Okresný súd Piešťany a následne na Okresný súd Košice II došlo v dôsledku toho, že sťažovateľ podal žalobu v rozpore s § 88 ods. 1 písm. o) OSP (v znení zákona č. 273/2007 Z. z. účinnom od 1. júla 2007) na všeobecnom súde žalovaného, aj keď v danom prípade išlo o výlučnú miestnu príslušnosť okresného súdu, v obvode ktorého má žalobca (sťažovateľ) bydlisko.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberat' sa ďalšími návrhmi sťažovateľa (napr. návrhom na ustanovenie právneho zástupcu alebo návrhom na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2009